

OBCHODNÍK S CENNÝMI PAPIŘY

Obchodník s cennými papíry ke právnickou osobou ve formě akciové společnosti nebo společnosti s ručením omezeným, která na základě povolení České národní banky poskytuje investiční služby. Povolení, které obsahuje výčet hlavních a doplňkových investičních služeb (vždy alespoň jedna hlavní) a informaci o tom, zda je obchodník s cennými papíry oprávněn přijímat peněžní prostředky nebo investiční nástroje zákazníků, se vydává na dobu neurčitou, lze jej však udělit i na dobu určitou. Obchodník s cennými papíry, který není bankou může vykonávat další podnikatelskou činnost jen po jejím zaregistrování českou národní bankou.

Podmínky povolení k činnosti obchodníka s cennými papíry:

- a.s. musí vydávat pouze listinné akcie na jméno, nebo zaknihované akcie, s.r.o. musí mít zřízenou dozorčí radu,
- sídlo i skutečné sídlo v ČR,
- průhledný a nezávadný původ počátečního kapitálu - včetně základního (základní kapitál musí být splacen),
- předložení plánu obchodní činnosti, návrhu organizační struktury, návrhu pravidel obezřetného poskytování investičních služeb, předložení pravidel jednání obchodníka se zákazníky,
- splněny věcné, personální a organizační předpoklady podle nižších právních norem (např. schváleny vedoucí osoby – minimálně 2),
- základní kapitál ve výši 730 000 EUR, 125 000 EUR nebo 50 000 EUR (v závislosti na poskytovaných investičních službách, může být nižší, pokud je obchodník s cennými papíry pojištěn pro případ odpovědnosti za škodu způsobenou při poskytování investičních služeb).

Další podmínky pro činnost obchodníka:

- *kapitálová přiměřenost* – požadavky na výši, strukturu a likviditu kapitálu vzhledem k rozsahu operací na kapitálovém trhu. Obchodník s cennými papíry musí mít dostatek kapitálu k pokrytí rizik. Aktiva obchodníka se člení na obchodní (krátkodobé) a investiční (dlouhodobé, do doby splatnosti investičního nástroje) portfolio. Základní ukazatel kapitálové přiměřenosti představuje poměr kapitálu oproti kapitálovým požadavkům, jeho minimální výše je 8 %,
- *vedoucí osoby* – musí mít ke své činnosti předchozí souhlas České národní banky, musí splňovat obecné podmínky provozování živnosti (18 let, bezúhonnost, způsobilost k právním úkonům, žádné daňové nedoplatky), musí být důvěryhodné a odborně způsobilé (obé je na správním uvážení České národní banky) a musí splňovat podmínku neslučitelnosti funkcí (poslanec, senátor, zaměstnanec České národní banky, člen bankovní rady České národní banky atd.),
- *kvalifikovaná účast* – nabytí kvalifikované účasti (obecně nad 10 % základního kapitálu nebo hlasovacích práv nebo jejich součtu) a její další zvyšování je podmíněno předchozím souhlasem České národní banky. Nesplnění této povinnosti neznamená neplatnost právního úkonu, na základě kterého k změnám v účastech na obchodníkovi s cennými papíry došlo, ale hlasovací práva nesmějí být vykonávána až do získání souhlasu,
- *odborná péče* – povinnost poskytovat investiční služby s odbornou péčí. K posuzování odborné péče vydala Česká národní banka metodiku (odkaz níže),
- *dodržování pravidel obezřetného poskytování investičních služeb* – zavedení a udržování řídicího a kontrolního systému, postupy pro zjišťování a řízení střetů

zájmů, opatření k ochraně vnitřních informací, opatření k předcházení manipulaci s trhem (předpokládá se forma interních předpisů),

- *deník obchodníka s cennými papíry* – obchodník s cennými papíry je povinen vést v elektronické podobě deník, kde eviduje pokyny přijaté k obstarání koupě, prodeje nebo jiného převodu investičních nástrojů a obchody uzavřené na vlastní účet,
- *informační povinnost* – průběžná (pravidelná) a ad hoc (nepravidelná), vůči České národní bance, vůči veřejnosti, vůči zákazníkům. Druhy informační povinnosti: předkládání výroční zprávy a účetní závěrky ověřené auditorem, seznam osob s kvalifikovanou účastí, informace o hospodářské situaci, poskytnutých investičních službách, o obchodech, o objemu majetku zákazníků, o dodržování pravidel kapitálové přiměřenosti, hlášení obchodů s investičními nástroji přijatými k obchodování na regulovaném trhu uzavřenými mimo regulovaný trh, atd. Informační povinnost vůči Finančnímu a analytickému útvaru MFČR v rámci opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.
- *placení příspěvku do Garančního fondu.*

Ukončení činnosti obchodníka s cennými papíry

Činnost obchodníka s cennými papíry může být ukončena na jeho vlastní žádost (žádost o odnětí povolení k činnosti obchodníka s cennými papíry) nebo rozhodnutím České národní banky o odnětí povolení k činnosti obchodníka s cennými papíry v sankčním řízení.

Ukončení činnosti – rozhodnutí je plně v kompetenci valné hromady (společníků v případě společnosti s ručením omezeným). Dochází tak k zrušení společnosti s likvidací, ke změně předmětu podnikání (mění se stanovy, společenská smlouva nebo zakladatelská listina) a vzniká informační povinnost vůči České národní bance o konání valné hromady a jejím výsledku. K fúzi, rozdělení, změně právní formy, převodu obchodního jmění, převodu podniku, zastavení nebo nájmu podniku je nutný souhlas České národní banky.

Odejmutí povolení:

- **obligatorně** – Česká národní banka musí odejmout povolení k činnosti obchodníka s cennými papíry, pokud bylo vydáno rozhodnutí o úpadku, byl zamítnut návrh na insolventní řízení pro nedostatek majetku nebo soud nebo správní orgán zakázal obchodníkovi činnost,
- **fakultativně** – Česká národní banka může na základě svého správního uvážení odejmout povolení k činnosti obchodníka s cennými papíry pokud nezačíná svoji činnost do 12 měsíců, nevykonává činnosti po dobu delší než 6 měsíců, povolení bylo vydáno na základě nepravdivých nebo neúplných údajů, došlo k závažné změně okolností, na jejichž základě by povolení nebylo uděleno.

Po odejmutí povolení nesmí obchodník poskytovat investiční služby a musí zákazníkům vydat jejich majetek. O nové povolení smí požádat až po 10 letech.

Upozornění: Zákon č. 230/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, který nabyl účinnosti dne 1.8.2009, ve své části I v souvislosti s obchodníkem s cennými papíry nově a podrobněji upravuje především problematiku nabývání, změny a pozbývání kvalifikované účasti na obchodníkovi s cennými papíry. Věnujte proto těmto změnám odpovídající pozornost.

Pozn.: Text JUDr. Ing. Michala Radvana, Ph.D. o obchodníkovi s cennými papíry aktualizovala Mgr. Michaela Moždiáková